

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld. na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 2. V Ljubljani, 31. januarija 1890. Leto VII.

Obseg: Priporočen način, kako cepiti ameriške trte. — Črtica o kmetovalčevem izobraževanju. — Krmljenje odstavljenih telet. — Izpeljevanje in raztrošanje gnoja po zimi. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Priporočen način, kako cepiti ameriške trte.

Kakor je znano, večinoma so ameriške trte take, da ne rode kaj vrednega grozdja, zato jih moramo z domačimi cepiti. Odkar priznavamo ameriške trte za edino pomoč vinarstvu vzlic trtni uši, izkušajo vinarji izumiti najpripravnejši način, kako bi cepili ameriške trte. Tako je izumil vinar Welser v Nussbergu pri Dunaji poseben način, po katerem tudi cepi.

Popotni učitelj Jul. Jablanczy poroča o tem cepljenju v „Allg. Wein-Zeitung“ to le: Welser cepi domačo trto na živo, t. j. uže starejšo rastočo ameriško trto. Na ta način dobi uže prvo leto ukoreninjenih in ob enem cepljenih trt.

Znano je, da raste ameriška trta zelo bujno in da naredi dve do tri leta stara v količkaj primerni zemlji šest do deset močnih poganjkov. Vsled tega je mogoče dobiti od ene trte po spodaj popisanim načinu štiri do osem cepljenih trt, seveda, če je bila pravilno cepljena.

Ta način cepljenja obstoji v angleškem požlahtnjevanju pogrobanih trt. Welser cepi poganjke 80 % nad zemljo ter jih potem tako pogroba, da pride scepek še

v zemljo. Vse drugo je, kakor pri navadnem cepljenju in saditvi cepljenih ameriških trt.

Ako rabimo pri grobanju dobro, s peskom pomešano kompostno zemljo, katere naspemo okoli grebenice ter grebenico še nekoliko obložimo z mahom, ki vlago

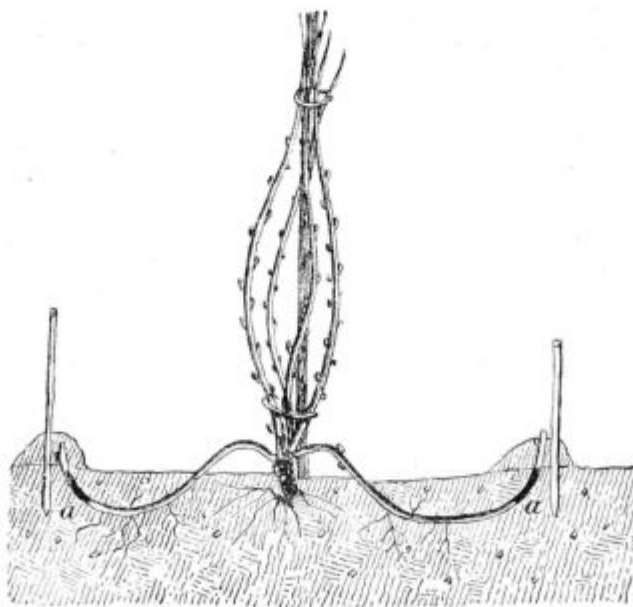
pridrži, dobimo prihodnjo pomlad na ameriško podlogo cepljenih trt, katere lahko takoj vsadimo v vinograd.

Ker pogrobana in cepljena trta dobiva hrane tudi od svoje matice, zato se poganjek iz cepiča lepše razvija nego iz cepičev, ki so po rezanicah ali ukoreninjenih trtah ter so bili v roki in v sobi cepljeni. Vsekakor priporočamo Welserjevo cepljenje v obilo poskušnjo.

Pogoj vsemu temu so seveda večletne rastoče ameriške trte. Kdor ima ameriški vinograd, da dobiva iz njega rezanic, more v njem prav lahko na ta način cepiti ter vsaj en del poganjkov tako pocepiti.

Podoba 3. kaže, kako Welser tako cepljenje zvršuje. Od starejše ameriške trte so

poganjki *a, a* po angleškem načinu požlahtnjeni ter pogrobani; mesto, kjer je scepek, je pod zemljo, in cepič je z rahlo zemljo pokrit. K cepiču je vtaknen količek,

Podoba 3.

ki ga zaznamenava ter služi pozneje za privezavanje poganjka.

Jablanczyju se takšno cepljenje tako koristno vidi, da prosí bralce, naj delajo v tem smislu poskušnje ter uspehe prijavljajo v občno korist.

„Der praktische Landwirth“.

Črtica o kmetovalčevem izobraževanju.

II.

Kmetovalec je prirodi gospod in hlapec. Sicer sam del prirode, vlada ji nekoliko vsled duševnih svojih zmožnosti, nekoliko pa jej mora služiti, ker njenih pojavov ne more uravnati po svoji volji. Naloga njegova je, da prideluje to, kar človek potrebuje, da torej prideluje raznih rastlin in vzgaja živali, koje ali naravnost uživamo, ali pa nam služijo, da iz njih ali pa z njihovo pomočjo izgotavljamo užitno in naravnost porabno blago. Kmetovalec pretvarja s pomočjo rastlinskega življenja neužitne snovi iz zemlje in zraka v užitne in uporabne. Zemlja in zrak redita rastlino, rastlina žival, človek pa uživa rastline in živali. Živali in rastline razpadejo, izpolnivši svoj namen, zopet v prvotne snovi, izpremene se v zemljo in pline, nahajajoče se v zraku, ter služijo novemu naraščanju v živež. Tako se vrši v prirodi presnova v brezkončnem kolobarju po vedno enaki razvrstitvi, različnost kažoč le vsled vnanjih vzrokov in pospešujočih ali ovirajočih vplivov. Zakoni, katere je dal stvarnik prirodi svoji, provzročujejo prikazni, ki so se nekdanjim narodom poganskim zdele tako veličastne in skrivnostne, da so jih oboževali.

Našli smo kmetovalčevo področje v prirodi ter izpoznali, da je njegov uspeh odvisen od pravilnega ukoriščenja prirodnih sil, in da pridelki niso nič drugega, nego novi stvori stare prirode, nastavši vsled vpliva raznih prirodnih sil. Jasno je torej, kako važno je, da kmetovalec vsestranski pozna prirodo. Poznati mora prvotno snov, poznati preosnovo, pa tudi nove stvore, njih bistvo, naravo in uporabnost, ako hoče postati kmetovalec v pravem pomenu besede, ako hoče biti prirodi tudi gospod, a ne le hlapec. Le ako prirodo in njene zakone pozna, okoristiti se jih more popolnoma. Kdor pa prirode in njenih zakonov ne pozna, odvisen je preveč od slučajev in mora le hlapčevati.

To so izpoznali mnogi narodi že zdavnaj in začeli pridno opaževati prirodo, razmotrivati pojave, ki se v njej vrše, in iskati jim vzrokov. Nabirali pa so si izkušnje iz dejanskega kmetovanja ter jih primerjali pravilom prirodoslovcev in nasprotno prirodoslovska pravila kmetijstvu. Pravilo, katero osnujemo z ozirom na prirodne pojave in njih sile, ima za kmetijstvo le takrat veljavo, kadar iz njega lahko in s precejšnjo gotovostjo sklepamo posledice, katere ti pojavi provzročajo. Pojavov pa je v prirodi jako mnogo, in ako hočemo v resnici dobrih pravil, poznati moramo tudi mnogo pojavov bolj ali manj ter tudi njih vzroke. Učinek prirodnih sil je po različnih krajih zelo različen, kajti tu prevladuje ta sila, kje drugje zopet katera druga. Zato pa tudi pravila, katera so ob začetku v kakem kraju sestavili, niso veljala za kraj, ki je bil drugačen, nego je ta. Ko pa so primerjali razmere obeh krajev ter iz vseh pojavov raztolmačili si vplivajoče sile, dobili so novo pravilo, natančnejše in boljše od prvega ter veljavno za oba, oziroma za vse take kraje. Tako se je počasi razvijalo kmetijstvo, dokler niso bila znana vsa pravila splošnega kmetijstva za vse kraje. Nauk o kmetijstvu dospel je do visoke stopinje,

postal je veda, katero danes uče, kakor drugih ved — po posebnih učiliščih.

Kmetijska veda ni nastala niti iz same teorije niti se razvila iz dejanskega kmetovanja, ampak iz obeh skupaj. Teorija opažuje prirodne pojave, izpoznava njih vzroke ter z ozirom na dejanske izkušnje sestavlja pravila. Dejansko kmetijstvo pa uporablja teoretična pravila in jih primerja svojim izkušnjam. Ako si pravilo in izkušnja nasprotujeta, poiskati je treba vzroka in pravilo popraviti.

Kakor sta kmetijsko vedo stvorili teorija in praksa, tako tudi v današnjem naprednem, ali za kmetijstvo jako žalostnem času nobenemu kmetovalcu, ki hoče biti „umen“ (in tak bi moral biti vsak), samo ena zadostovati ne more, ampak potrebni sta vedno obe, pravilno združeni. Splošna pravila kmetijska poznati mora vsak, ravno tako tudi posebne razmere svojega kraja. Čim bolj kmetovalec opažuje in preudarja, tem globoče vidi v tajna dela prirode, tem bolj izpoznava vzroke prirodnih pojavov, tem laže obrača ugodne vplive sebi v korist, slabih pa se pazi.

Iste važnosti, katere prirodoslovje, je za kmetijstvo tudi narodno gospodarstvo. Vsak posamezen človek ne more pridelovati vsega, česar potrebuje; nekaterih reči pa prideluje več, nego mu jih je treba. Zato zamenjava preostajajoče pridelke z drugimi ljudmi za tako blago, kakeršnega potrebuje, a ga nima. Kakor posamezni ljudje, tako ravnaajo tudi družine, kraji, dežele, narodi. Eden pridelava najlaže in najceneje to, drugi kaj drugega. Po medsebojnem zamenjavanju (oziroma prodaji in nakupu) pa dobivamo najceneje vsega, česar potrebujemo. Komur ni mari narodnogospodarskih razmer ter hoče vse doma pridelovati, stalo ga bode marsikaj mnogo več, nego bi ga, ko bi gledel na te razmere prideloval le tisto, kar prideluje najlaže, najbolje, česar prideluje največ ter najlaže zamenjava (prodaja). Le to stalo ga bode vedno najceneje, vse drugo kupoval naj bi od tistih, ki to najceneje pridelujejo. Iz tega razvidimo, da mora imeti kmetovalec tudi precej trgovskega duha v sebi. Poznati mora razmere in potrebe domače, pa tudi drugih dežel, sicer mu ne bode moči vselej prave poti ubrati. Od dveh sicer enako izobraženih kmetovalcev izhajal bode tist, ki gospodarske razmere temeljito pozna, ki je tudi nekoliko trgovec, vedno mnogo bolje. Oziraje se na vse te okoliščine, dokopali se bomo najlaže do blagostanja in si ga tudi ohranili.

Zdaj vemo, kolikšno je torišče kmetovalčevo in koliko je razmer, katere morajo biti kmetovalcu znane, če hoče dobro gospodariti. Zato se pa tudi ne bomo čudili, ko slišimo, da se kmetovalec mora učiti — prav mnogo učiti. Ako se le nekoliko ozremo po kmetijskih razmerah, izpoznati moramo, da za popolno kmetovalčevo izobrazbo nikakor ne more zadostovati nekaj mesecev, ali kako leto, ampak da je treba za to celo vrsto let; v gotovem smislu — lahko rečem — treba se mu je učiti celo svoje življenje. Seveda ves ta čas učenje ni enako, marveč biti mora primerno vsaki dobi človeškega življenja.

Kadar se otrok zave, opažuje reči in pojave okrog sebe, čudi se jim ter povprašuje po njih vzrokih in namenu. Kadar doraste, stopiti mora sam v krog delavcev, ter deluje — kakor vsakdo — iz početka slabeje, potem pa, izučen po izkušnjah, vedno bolje. Vsaka izkušnja pove mu nekaj, česar prej ni vedel — nauči ga nekaj novega; razširi in uglaadi mu pot, po kateri mu je hoditi. Nikakor pa bi ne bilo dobro, ako bi se moral vsak človek vseskozi modriti šele po svojih izkušnjah. Te zahtevajo včasih drago plačilo! Vsakdo uči se lahko

iz vsake izkušnje, biti mu mora le znana. Seznanjamo pa se z njimi lahko na dvojen način: ali jih zapisujemo in potem prebiramo, ali pa se zbiramo ter si jih razodevamo.

Obeh načinov posluževati se je tudi kmetovalcu, včasih tega, včasih onega bolj. V svoji mladosti vidi, kako se ljudje trudijo in poté, pozveda, čemu to, in izpoznava, da vse to tudi njega čaka. V svojem delovanju si potem prizadeva, da bi si z majhnim trudom mnogo pridobil. Da pa mu bode moči to doseči, mora se primerno obraževati. Prvih vtisov, koje mu vtisne življenje, doma ne morejo povoljno raztolmačiti. To nalogo prevzame šola. Pojasnjuje mu pojave, kolikor jih more razumeti, in nadaljuje potem na tej podlogi in njegovi starosti primerno s tem, kar bi mu v poznejšem življenju utegnulo koristiti. V šoli se torej učimo večinoma iz učnih knjig, zapisanih izkušenj drugih ljudi ter jih primerjamo dejanskim pojavom, katere opažujemo okrog sebe.

Kadar zapustimo šolo, učimo se seveda še vedno lahko in z uspehom iz knjig, vendar pa tudi s svojim delom stopimo v boj za obstanek ter si nabiramo tudi svojih izkušenj. Da bi se pa, kar mogoče, obvarovali škode, povprašujemo tudi drugih za njih izkušnje in se po njih ravnamo. To povzročuje večkratno občevanje ljudi, ki teže za enim ali enakim smotrom ali ciljem, in jih dovaja do tega, da se združujejo, ali, kakor pravimo, da ustanavljajo društva in zadruge, katere jako blagodejno vplivajo na blagostanje, če so ustanovljene na pravi podlogi. Tudi naznanjamo svoje izkušnje drugim na ta način, da jih zapisujemo. Ta ali on strokovnjak jih potem zbira, ureja, daje tiskati in jih razpošilja onim, kateri jih žele, kateri se jih morejo okoristiti. Taka poročila so strokovni listi, kateri so tudi velike važnosti in velik pripomoček napredku.

Kmetovalec ima torej dosti prilike, da si pridobiva znanja. Po kmetijskih društvih in s kmetijskimi listi izobražuje se lahko v svoji stroki. F. Š.

Krmljenje odstavljenih telet.

S skrbnim odstavljanjem telet nismo še nikakor vsega storili za uspešno rejo mlade živine. Odstavljena teleta se nam še kaj lahko pokaze, če jih nadalje skrbno ne redimo. Posebno prvi čas do prvega pol leta treba jih je pravilno hraniti in pridno jim streči. Ne da bi telet pitali ali, Bog vedi, kako umetno redili, postreči jim vendar moramo z vsem, česar potrebujejo v krepko rast. S priprostim in naravnim krmljenjem in pridnim oskrbovanjem dosežemo največ.

Glavni in najprimernejši živež odstavljenim teletom je tudi nadalje seno ali otava in oves. Glede na jakost teh krmil pokladati je seveda najboljša blago. Najfinejše seno, ki je mehko ter lahko prebavno, je najtečnejše takim mladim živalim. Otava je že zagledelj boljša piča teletom, ker ima več nežnega listja, ki je bolj prebavno in tečnejše. Slabo, trdo, kislo ali celo pokvarjeno seno ali slabo spravljena otava ni za teleta. S tako krmo si največ škodujemo. Poleg najboljšega sena ali otave dajati moramo odstavljenim teletom tudi ovsu vsaj do prvega pol leta. Za pokladanje treba oves zdrobiti (ali šrotati). Dobro ga je potem mešati z rezanim senom ali z rezano otavo. Tako še največ izda. Z vodo namočen oves manj tekne. Kuhati tudi ni treba ovsu, kar smo pripočeli med odstavljanjem, ko je še želodec premalo čvrst, da bi prebavljal trda in suha krmila. Namesto kuhanega

ovsa je seveda polagoma začeti pokladati zdrobljenega in suhega ovsu.

Koliko je potreba takovim teletom krme, odmerjamo najbolj po živi teži. Teletom malih plemen, ki tehtajo po porodu do 35 $\frac{1}{2}$ g, v 8 tednih pa po 60 do 62 $\frac{1}{2}$ g in več, pokladati je, ko so odstavljeni, poprek 2 $\frac{1}{2}$ g otave ali sena in 1 $\frac{1}{2}$ g ovsu na dan. Teletom srednje težkih plemen, ki tehtajo ob porodu 40—45 $\frac{1}{2}$ g, čez 8 tednov pa 65—70 $\frac{1}{2}$ g in več, pokladati je 2 $\frac{1}{2}$ do 3 $\frac{1}{2}$ g otave ali sena in 1 $\frac{1}{2}$ g ovsu. Še teža teleta naj dobivajo po 3 do 3 $\frac{1}{2}$ g sena in po 1 $\frac{1}{2}$ g ovsu na dan. Ker rastejo teleta v prvi dobi ob takšem ravnanju hitro ter postajajo dan za dnevom teža, dolagati jim je tudi čim dalje več krme. Ovsu pa pokladamo pozneje največ po 2 $\frac{1}{2}$ g na dan.

Pri reji telet treba poleg dobre krme tudi enakomernega krmljenja. Večkrat in hitro menjavati krmo je zelo škodljivo in napačno. Zlasti v prvi dobi treba odstavljenim teletom tečnega živeža in skrbne strežbe. Če jih tačas zanemarjamo in slabo redimo, krivi smo si sami nepovoljnih dohodkov, kakeršnih nam navadno daje slabo vzrejena žival pozneje.

Izpeljevanje in raztrošanje gnoja po zimi.

Marljiv poljedelec ne drži rok križem ob zimskem času, marveč skrbi za prihodnost in se vestno pripravlja na spomlad, ki ga pričakuje z obilim delom.

Da si zljajša spomladansko pripravljanje in obdelovanje polja za setev, preorje si z največjo koristjo svoje njive, po katerih ne prideluje ozimine, še pred zimo, torej uže jeseni in jih pusti v surovih brazdah prezimiti; preskrbi se nadalje v zimskem času s potrebnimi in dobrimi semeni ter si pripravi in uredi potrebno poljsko in drugo orodje.

Ravno tako mora biti pa tudi skrb umnega poljedelca v tem času, da zvozi hlevski gnoj, ko je na gnojišči dozorel in postal godan, na svoje njive, katere mora za jarino, korenstvo itd. pognojiti, pa jih do sedaj ni mogel, ker je bila jesen morda prekratka ali bilo vreme neugodno, ali ker ni imel gnoja ali je bil obložen z drugim, bolj nujnim delom.

Na take njive je dobro gnoj po zimi voziti, ko nimamo družega dela. S tem si zljajšamo izdatno pomladansko setev in si ukoristimo bolje krmo, ker nam živina dela.

Vprašanje le nastane: „Kako pa naj ravnamo z gnojem na polji po zimi, da se ga nam nič ne pogubi?“

Če je zima snežena in je dober sanenec, naj pa ne zamudimo ugodne prilike, da gnoj na polje zvozimo v velike kupe ter jih z zemljo pokrijemo, da ne zgublja gnoj svoje moči ali redilnosti. Ti kupi gnoja se potem na spomlad, predno se njiva za setev orje, v manjše kupe razpeljejo, gnoj dobro in enakomerno raztrosi in podorje.

Če pa polja ne pokriva snežena odeja in je zemlja zmrzla, lahko se gnoj tudi takoj in ob enem — in to še posebno na preoranem polji — v male kupce razvozi in takoj lepo enakomerno raztrosi.

Le, kder polje preveč visi, zgubi lahko precej redilnosti tako raztrošen gnoj s tem, da ga izpere močna deževna voda, ki se odtaka. Ravno tako bi ne bilo svetovati gnoja po njivah, ki so preraščene s pirnico in so se že tako prenadležna in škodljiva pirnica še bolj zazelozelo mokrotne, po zimi razpeljavati in raztrosati, ker bi

plodila in razmnožila. Tudi snežena voda bi utegnila škodovati, če smo gnoj po strniščih, torej po nerazoranem polju raztrosili, in to tem bolj, čim bolj viseče je polje, čim laže bi se torej odplavile gnojilne tvarine. Sicer pa na surove brazde, če je zmrzla zemlja in ravno polje, v zimskem času raztrošen gnoj ne trpi znatne škode.

Najbolj pametno in uspešno torej ravnamo, če gnoj po zimi le na uže jeseni preorano polje, torej na surove brazde izvozimo, raztrosimo, in kakor hitro mogoče v zgodnji spomladi podorjemo.

Tako gnojenje je priporočati, če nam na pr. ni hilo bilo mogoče jeseni gnoja za krompir podorati. Prav je, če na tako polje, katero smo pa na priliko za peso ali krompir jeseni globokejšo preorali in v surovih brazdah prezimiti pustili, po zimi gnoja napeljemo in hitro v zgodnji spomladi podorjemo.

To sem praktično izkusil za svojega službovanja na Češkem, kjer je tako ravnanje skoraj splošno in povsod po naprednih kmetijah. —n.

Razne reči.

— Zime brez snega so pšenici škodljive, ker ob takih zimah zmrzne zemlja in se vzdigne, kar se večidel meseca marcija godi. Kadar to zapazimo, moramo nemudoma vzeti valjar in pšenico dobro povaljati, da vse korenike pritisnemo k zemlji. Ako smo pa to delo zamudili, lahko mrav vse korenike od zemlje odtrga, vso pšenico vzdigne in uniči. Prav tak mrav, ki zemljo vzdigne, vzame nam večkrat pšenico. V peščenem svetu moramo tudi vsako spomlad pšenico povaljati, akoravno nam mrav ni nič zemlje vzdignil, ker z valjanjem ohranimo pšenici precej vlage za uspešno rast v zemlji. Mokrih, težkih tal, katerih ni mrav nič vzdignil, ne smemo valjati, ampak z železno brano dobro prevleči. Tako primerno zrahljamo njivo, da moreta dež in zrak do pšeničnih korenin. Če to opustimo, zaostane pšenica v rašči. Takisto moramo tudi spomladi pšenico prevleči, ako je spomladanski dež zemljo tako stepel, da je skorjo ali skralup naredila. Kadar med ozimno pšenico sejemo deteljo, ravnajmo tudi tako ter spomladi po pšenici deteljo posejmo in potem z brano dobro zavlecimo. Marsikdo bode mislil, da brana vso pšenico poruže; a ni res, posebno v težki zemlji ne, in če med pšenico detelje nasejemo, mogoče nam je brez sejalne mašine le z brano.

— Kmalu pride čas spomladnje setve, zato opominamo naše kmetovalce semenske menjave. Vsak le nekoliko izobražen kmetovalec je prepričan, da je dobro seme izpremenjavati, večina pa o tej koristi nič ne ve. Vsako žito obrodi le tam najlepše, kjer mu pospešujejo rast vsi ugodni pogoji. Če dobro seme v neugodnejšem podnebju sejemo, pridelavamo nekoliko let veliko lepše zrnje nego od domačega, pa tudi to postane sčasoma prav enako domačemu, ter smo zopet primorani seme premenjati. Pri taki menjavi semena moramo paziti, da ga ne dobodemo iz gorkejšega, ampak iz mrzlejšega podnebja in slabše zemlje od naše. Kdor dobiva seme iz mrzlejših krajev, ne bode ga po zimi treba skrbeti, da mu žito na polji ne pozebe, ali slabo bi bilo, ako bi dobivali seme iz toplejših krajev, in to zaradi zimskega mraza, ker je po zimi v nevarnosti, da popolnoma pozebe. Znano je, da ruski lan in ajda v naših krajih prav dobro rodita, izgubita pa že v malo letih prvotno lepoto ter vsako leto kasneje slabše rodita.

— Kako se pokončujejo šurki? Dober je ta le pripomoček: 1 del v moko stolčenega boraksa, ki se dobiva po lekarnicah, 1 del neugašenega apna, 2 dela bele moke in 4 dele sladkorja. Najprej treba zmešati stolčeni sladkor in moko skupaj, potem v moko zmlato apno in boraks posebe, na zadnje pa vse skupaj. Tako pripravljene prah shranimo na suhem

kraji in zvečer ga denimo nekoliko na papirji na tak kraj, kamor hodijo šurki. To ponavljajmo več večerov zaporedoma, samo na to moramo paziti, da pokrijemo dobro vse jedi, da ne pridejo šurki do njih. Laže in prav zanesljivo polovimo šurke v lonec, v katerega denemo kuhane leče in narežemo veliko surove čebule. Ta lonec postavimo zvečer na pripravno mesto, da morejo šurki do večerje. Kedar se po noči zberejo črni gostje v lonec, pokrijmo ga naglo s pokrovom, ki naj bo v ta namen na niti obešen. Šurkom sta leča in čebula posebno priljubljena jed, zato se kaj radi na njo spravijo. Čebula jim je celo škodljiva. Ta pripomoček kuharicam bolj priporočamo, ker je snažen.

— Pereči ogenj (vranični prisad) pri prasičih, po nekaterih krajih tudi prasičja kuga imenovan, je bolezen, ki vsako leto tudi pri nas neizmerno veliko škoduje našim gospodarjem. V kmetijskem društvu v Novem Braniboru poročal je posestnik Blank-Warlin, da je slučajno našel prav zanesljivo sredstvo proti tej nevarni bolezni. Sredstvo so karbolne kisline pari. Blank-Warlin je zaprl vrata in okna ter več dni zaporedoma vlival v hlevu na razbeljeno železo karbolno kislino. Dim, ki se je ob tem delal, napolnil je svinjak, ni nadlegoval prasiče, a zabranil, da se ni razširjala kuga celo tedaj, ko je poprej uže nekaj živali poginilo za to boleznijo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 16. Blagovolite naznaniti v prihodnji številki "Kmetovalčevi" kak botaniški časopis ter naslov in ceno mu. (R. J. v Š.)

Odgovor: Skofitz D. A.: Oesterreichische botanische Zeitschrift: Wien, IV., Mühlgasse 1, stoji 8 gld. Haenlein & Luersen: Abhandlungen aus dem Gesamtgebiete der Botanik, Kassel, Fischer; stoji 10 mark. Prof. dr. G. Leinbach: Deutsche botanische Monatschrift, Organ für Systematiker und Floristen; O. Klemm, Leipzig; stoji 3 gld. 80 kr.

Vprašanje 17. Tik hleva sem izkopal vodnjak v popolnoma skalovitem svetu. V vodnjak se izeeja iz hleva gnojnica. Kateri cement bi bil najboljši za omet, da ne bi prodirala gnojnica? (M. F. v Z.)

Odgovor: Za take reči je vedno najboljši cement portlandski, katerega dobite povsod, kjer s cementom kupčujete; priskrbi Vam ga pa lahko g. Andr. Druškovič v Ljubljani.

Vprašanje 18. Med lucerno hočem sejati travo, in sicer na njivo z dobro, trdno, debelo ter z ilovico pomešano zemljo. Katere trave naj sejem, koliko na oralo in kje dobim njih semena? (M. V. v P. na Primorskem.)

Odgovor: Na oralo njive sejte 15 funtov lucerne, 1 funt bele detelje, 12 funtov angleške pahovke, 8 funtov francoske pahovke, 1 funt svinjskega repa in 1 funt bibernelice. Semena dobite pri gosp. Andreji Lenarčiči na Vrhniki.

Vprašanje 19. Nekateri tukajšnji vinogradniki so se pričeli zanimati za ameriške trte ter jih hočejo vzrejati. Kje in po kateri ceni je dobiti ukoreninjenih trt vrste „Izabele“? (A. P. v T. pri N.)

Odgovor: Z vzgojo ukoreninjenih sadik „Izabele“ se nihče ne peča, ker „Izabela“ ni trdna proti trtni uši, če je tudi ameriška trta. Ako vašim vinogradnikom ni do tega, da bi dobili trtni uši kljubujočo trto, naj rajši sade druge vrste, ki so boljše nego Izabela.

Vprašanje 20. Ob železnici in pri tovarnah je mnogo premogovega pepela, pomešanega s premogovim drobižem, katerega po mojem mnenju veliko premalo cenijo kot gnojivo. Naznanite mi svoje mnenje v tem obziru, in sicer: 1. Ali bi bilo koristno s tem pepelom gnojiti vinogradom? 2. Ali se ni bati, da bi nezgoreli deli premoga škodili trtnim koreninam in da bi pepel preveč ne sušil zemlje? Ali se sme rabiti ta pepel

za zelenjadne grede, da bi se s posipanjem namreč odstranjevali škodljivi polži in drugi mrčesi? (J. P. v B. pri Trstu.)

Odgovor: Premogov gnoj je sicer raben kot gnojivo, a ima zelo majhno vrednost, in sicer toliko manjšo, kolikor manj je čist. Proti lesnemu pepelu je 15krat do 20krat slabši. Poraba premogovega pepela za vinogradski gnoj stoji veliko več, nego je uspeh vreden. Fizikalno deluje premogov pepel v zemlji, in sicer s tem, da dela zemljo bolj rahlo in suho, zato je raben po težkih in vlažnih zemljah kot fizikalnoboljšujoče gnojivo. Glede polžev po zelenjadnih gredah doseže se s premogovim pepelom že nekaj uspeha, veliko pa vendar ne. Še največ vrednosti ima premogov pepel kot nadomestilo mavca (gipsa), katerega pomladi pretresemo ob deževnem vremenu na uže obzelenelo deteljo.

Vprašanje 21. Namenjen sem kupiti enoletno žrebe, ki ima pa po zadnjih kolenih mehurje ali mahovnice. Ali se da ta napaka odpraviti in s čim? Lastnik pravi, da je dobilo žrebe mahovnice samo od letanja. (A. B. v G. pri Celji.)

Odgovor: Bolezen ali napaka, katere omenjate, niso mahovnice, ampak mehurji, ki so večje ali manjše, okrogle, mehke, navadno neboleče otekline, ki se napravijo okrog členov ali po kitnih nožnicah. Mehurji se napravijo, kadar se kitnega mazila preveč pod kožo nabere ter se kitne nožnice preveč raztegnejo. Kar se tiče vzrokov, gotovo je, da je mehkužna živina posebno podvržena mehurjem. Sicer jih pa lahko napravi vse, pri čemer členi ali kite preveč trpe. Najnavadnejši vzrok je prezgodnje naprežanje mladih konj, ali pa če žrebeta preveč okrog letajo, posebno po mokrotnih pašnikih in potih. Mehurji se pa tudi naredi, ako se žival v hitrem teku bliskoma ustavlja, če si člen izvine i. t. d. Sicer ima pa vsak star konj, ki je mnogo delal, gotovo mehurje, zlasti če je dobival malo tečne krme. Navadno mehurji ne bole, in konj, ki jih ima, zato ni nič manj raben, vendar ni lep. V obče je težko odpraviti mehurje in, ako ne bole in človek ne gleda na lepoto, tudi nepotrebno. Ako pa vendar hočete žrebeta ozdraviti od mehurjev, priporočam Vam pa zelo, prepustite zdravljenje izkušnemu živinozdravniku, kajti kakšen mazač lahko naredi iz sicer prav nič nevarnih mehurjev kako drugo hudo in neozdravno bolezen.

Vprašanje 22. Odkar imam ovne kmetijske družbe, imam veliko srečo pri reji. Večina ovac povrže dvakrat na leto, žalibog skoraj samo ovne. Ovni tega plemena so pa odrasli neizrečeno hudi, bijejo se in trkajo, da se kar zemlja trese, in enega so uže umorili. Svetujejo mi ovne dati rezati ali popraviti. Ker pa o tem nimam nobene izkušnje, zato vprašam: Ali jih je varno rezati in v kateri starosti ter ob katerem času? (J. P. v G.)

Odgovor: Čudno se nam zdi, da v Vaših krajih režnja ovnov ni v navadi, saj se tisti ovni, katerih ne rabimo za pleme ter jih režemo, veliko hitreje debele in se med saboj ne trkajo tako zelo, kakor nerezani. Ovne lahko daste rezati v vsaki starosti in ob vsakem vremenu, da le ni premrzlo in ne prevroče. Najbolje je rezati takoj mlade, t. je 3 do 10 tednov stare. Taki dobe drobne kosti, bolj fino volno in se radi debele. Ovnov ni težko in tudi ne nevarno rezati, kdor pa to delo opravlja, mora seveda imeti potrebno vajo in izkušnjo.

Vprašanje 23. Ali se dobe pri kmetijski družbi v Ljubljani sadike od akacij? (J. B. na Bl.)

Odgovor: Družba nima na prodaj drugega drevja nego samo visokodebelno sadno drevje.

Vprašanje 24. Pri nas se večkrat naredi našim konjem v škarjah bula, vsled tega jim vrat zateče, da kar jesti ne morejo. Čez nekaj časa se bula predere, in tudi iz nosnice teče neka gošča. To bolezen imenujemo smoliko. Kako se da ta bolezen odvrniti, kako zdraviti, kaj ji je vzrok in ali je nalezljiva? (Društvo K. v G. na Štajarskem.)

Odgovor: Smolika spada med groznične bolezni, nastale vsled prehlajenja, ter napada navadno 2 do 5letne konje. Smolika je nalezljiva, in ker so skoraj vsi naši hlevi, posebno pa gostilniški, okuženi po tej bolezni, zato jo tudi skoraj vsak naš konj dobi. Razen nalezljivosti so tudi vzroki tej bolezni prehlajenje, hitra menjava toplote, in to zlasti, kadar mladi konj menjava zobe ali pa pride k drugemu gospodarju v druge razmere. Dokler ni smolika nevarna, ni rabiti zdravil, ampak pustiti, da jo živina preboli, saj je nobena reč ne ustavi. Konja je imeti na topleni in mu dati tečne in lahke krme. Bula v škarjah naj se sama predere, nikakor je pa ni prerezati. Da se bula hitro predere, naveže se kaj takega na njo, kar toploto drži, in obveže z ovčjo kožuhovino. Ako pa smolika postaja vsled prehlajenja, mokrote, napačnih zdravil i. t. d. nevarnejša, poklicati pa treba nemudno živinozdravnika.

Vprašanje 25. Po vinogradih ob Savinjski dolini je bujno rastoči in rodovitni trs „Izabela“ tako močno razširjen, da daje najmanj polovico vsega vinskega pridelka. Ima morebiti ta trs še drugo ime, ker je čudno, da se ne nahaja ime „Izabela“ v nobeni strokovnjaški knjigi? (M. L. v Št. A. na Štajarskem.)

Odgovor: Izabela ima tudi po vseh vednostnih in strokovnih knjigah, t. j. ampelografijah, to ime. Izabela ni prava vinska trta, kakor naše domače, ki so „vitis vinifera“, ampak je „vitis labrusca“. Po Vipavskem imenujejo Izabelo tudi „labrusko“, in po nekaterih krajih dolenskih tudi „smrdečko“. To, kar Nemci imenujejo „Erdbeertraube“, pa ni „Izabela“, ampak neka druga „vitis labrusca“ s pravim imenom „Aleksander“. Izabela ne kljubuje trtni uši.

Vprašanje 26. Kako je ravnati z rezanicami ameriških trt iz drugih krajev, da se ne zatrosijo ž njimi trtne uši? (M. L. v Št. A.)

Odgovor: Uvažanje trt iz okuženih okrajev je postavno zabranjeno. Trte, ki so ali gotovo ali morebiti okužene, razkužijo se z žveplenim ogljikom.

Vprašanje 27. V „Kmetovalci“ priporočate modro galico v pokončevanje strupene rose, a drugih pripomočkov ne omenjate. Gospodarski glasnik za Štajarsko pa v 12. številki l. 1889. trdi, da azurin ravno tako pomaga, kakor druge priporočane tekočine. Vrhu tega je najcenejše, in ravnanje ž njim najpriprostejše. To marsikoga moti, da ne ve, česa naj se poprime. Po mojem mnenju bo mešanje galice z apnom uže zaradi tega težavno, ker se še zmerom dobe vasi, po katerih ni najti zanesljive tehtnice. Pa tudi brizgalnica se pokvari, če je apno premalo čisto. Blagovolite povedati, kateremu sredstvu dajete Vi prednost. (L. S. v P. pri Konjicah.)

Odgovor: Sredstvo proti strupeni rosi je modra galica (bakreni vitriol ali žveplenokisli baker), a sama v vodi raztopljena škoduje trtnemu listju, zato jo nevtralizujemo z apnom, in tista galica, ki je nevtralizovana s salmijakom, imenuje se azurin. Oboje je dobro sredstvo, a izkušnja nas uči, da priprostemu vinarju (vsaj sedaj še) galica, nevtralizovana z apnom, še najbolj ugaja. Naša družba je lansko leto razdelila za poskušnjo nekaj azurina, ki pa ni bil ceno, a Vipavec trdijo, da je bil boljši uspeh z galico in apnom. Sicer pa ni treba azurina kupiti, saj si ga lahko vsak sam naredi; na 1 kgr. modre galice vzemi 1½ liter salmijaka. Glede snažnosti škropilnic ima pa azurin vsekakor prednosti. Pomankanje zanesljive tehtnice pa nikakor ne ovira, da ne bi rabili galice z apnom, ker ni treba tolike natančnosti, da ne bi zadostovala navadna tehtnica.

Vprašanje 28. Koliko naj naročim galice za dva- do trikratno škropljenje? (J. V. v Str.)

Odgovor: Na hektoliter vode se vzame 2 kgr. modre galice, če je dobra škropilnica, zadostuje ta tekočina za 1000 trt. Na oralu je okrog 5000 trt, torej je treba 5 hektolitrov

tekočine ali 10 kgr. galice; za dvakratno škropljenje torej 20 klgr. za oralo vinograda.

Vprašanje 29. in 30. Gg. J. V. v Str. in M. L. v St. A. vprašata: Katera škroplilnica proti strupeni rosi (peronospori) je najboljša, kje se dobi in koliko stoji? Na to vprašanje

odgovarjamo, da ob nakupu škroplilnice ni gledati na ceno, ampak na kakovost. Škroplilnica naj tekočino prši z močjo, ne pa škropi, kar se ob takem ravnanju malo tekočine porabi; dalje bodi škroplilnica tako narejena, da moremo listje tudi od spodaj popršiti in da je ročna ter ne pretežka. Prav v kratkem času bodedmo naznanili v „Kmetovalci“, kje se bodo dobile cene, a vendar dobre škroplilnice in po kaki ceni.

Vprašanje 31. Kako je ravnati proti strupeni rosi s škropljenjem z modro galico? (F. D. v Br. pri Divači.)

Odgovor: Obširen odgovor o tej reči spišemo za eno prihodnjih številok. Za sedaj Vam, pa svetujemo: Naročite ob pravem času modre galice in pripravite apna.

Gospodarske novice.

* **Neprijetna dolžnost** nam je obvestiti ude naše družbe o smrti treh starih in odličnih članov kmetijske družbe kranjske. — Dne 15. t. m umrl je gospod **Blaž Lenček**, župnik v Starem trgu pri Ložu, predsednik loške kmetijske podružnice ter družbeni član od 2. maja l. 1854. — 25. januarija umrl je v gradu na Čemšeniku gospod **baron Karol Codelli pl. Fahrenfeld**, ud naše družbe od 24. januarija l. 1849. — Na Unci umrl je pa 27. januarija gospod **Anton Jeršan**, posestnik, trgovec, predsednik cerkniške kmetijske podružnice in ud naše družbe od 20. novembra l. 1850. Jeršan je bil vzgleden gospodar, veščak o gozdnih rečeh in odlikoval se je ob svojem času kot zastopnik kmetov v dolgoletni pravdi zaradi gozdnih pravic. — Blag jim spomin!

* **Blejska podružnica** c. kr. kmetijske družbe kranjske bo se zidala še to leto vzorno moštarnico ter shrambo za podružnične stroje. Ta vzgledna podružnica priskrbela je vže sedaj za svoje ude nad 20 goseničnih škarij in se zelo poteguje, da se bode sadno drevje, katero je letos polno cvetnega popja, tudi res do dobrega otrebilo gosenične zalege.

* **Novomeška podružnica** c. kr. kmetijske družbe kranjske, h kateri je mnogo novih udov pristopilo, pričela je zelo živahno delovati. Zadnji občni zbor je volil za predsednika gosp. vodjo **Rih. Dolenca** iz Grma ter ukrenil priskrbeti stroj za robkanje turščice ter za čiščenje žita. Tajniški posel opravlja pri tej podružnici jako marljivi gospod c. kr. okrajni živinozdravnik O. Skale.

* **Deželni odbor kranjski** je dovolil podporo kostanjeviški podružnici, da naredi še peti poskusni ameriški vinograd, in sicer v Čateži, novomeški podružnici pa za dva taka vinograda.

* **Kratek nauk, kako gosenice in hrostke pokončevati**, izda te dni deželni odbor kranjski in ga razdeli med vsa županstva na Kranjskem.

* **Poročilo o trtni uši v Avstriji l. 1888.** je ravnokar izdalo c. kr. kmetijsko ministerstvo. Ker je to poročilo izza l. 1888., ne kaže nam iz njega kaj dosti posnemati, saj se je l. 1889. veliko izpremenilo. Iz tega poročila objavljamo le nastopna števila, veljavna za l. 1888.:

Kranjska ima vinogradov	10.609 \mathcal{H}_a	okuženih je	5.443 \mathcal{H}_a
Štajarska „	17.819*	„	4.000 „
Primorska „	32.724 „	„	7.114 „

*) To so le oni vinogradi, ki leže po okuženih okrajnih glavarstvih.

* **C. kr. kmetijska družba štajarska v Gradcu** bode imela svoj občni zbor 4. in 5. marcaja t. l.

* **C. kr. kmetijska družba koroška v Celovcu** bode imela svoj občni zbor 12. marcaja t. l.

* **Čitatelje našega lista opozarjamo** na objave glede semenskega krompirja, ruskega lanu in deteljnega semena v današnji številki ter jih prosimo, naj se ozirajo na objavo zaradi modre galice v l. številki „Kmetovalčevi“.

* **Današnji številki** je priložen **cenik semen Jos. Lenarčiča na Vrhniki**. Z velikim veseljem pozdravljamo podjetje gospoda Lenarčiča, kateri bode tako važno podjetje v korist slovenskim kmetovalcem le tedaj mogel vzdrževati, ako bode vsestranski podpiran. Prav živo priporočamo trdko gospoda Lenarčiča na Vrhniki.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Pravo rusko laneno seme

je došlo v Ljubljano. Kdor si ga ni še naročil, naj ne odlaš. Tisti, ki so ga naročili in sami pridejo po nje, dobe ga od 15. t. m. nadalje v družbenih prostorih v Ljubljani v Salendrovih ulicah št. 3, drugim ga pa odbor dopošlje ob kratkem. Cena celi vreči, kakeršna je došla z Ruskega, je z vrečo vred 13 gl. 20 kr.; ali stari mernik 3 gl. 30 kr.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Razglas zaradi semenskega krompirja.

Ker vsled lanske slabe letine povsod pri nas pomankuje semenskega krompirja, ukrenil je podpisani odbor, dokupiti k svojemu pridelku izkušnih krompirjevih vrst še na Češkem več vagonov semenskega krompirja. Krompir, katerega prodaja kmetijska družba, je za kulho in za vsako gospodarsko porabo. Doma je iz mrzlih, goratih in malorodovitnih čeških krajev ter od najboljših plodovitih vrst. Opozarjamo pa, da to ni debeli krmski krompir, katerega je prav po ceni dobiti s Češkega, Moravskega ali iz Šlezije.

Ker je pa odločno najboljši krompir vrste „onejide“, katerega družba mnogo let v največo zadovoljnost naših kmetovalcev razširja po deželi, zato je odbor kupil tudi tega krompirja od semenarske postaje Rambouseka v Zborovu na Češkem, in sicer na mestu po 4 gl. 60 kr. meterski cent (100 kgr.) z 2 vrečami vred, a prodaja ga vendar po doli naznanjeni znižani ceni.

Cene:

	Za ude		Za neuđe					
	brez vreč	z dvema vrečama	brez vreč	z dvema vrečama				
	gl.	kr.	gl.	kr.				
Zgodnji češki krompir	3	—	3	50	3	25	3	75
Poznejšnji češki krompir (čebular)	3	—	3	50	3	25	3	75
Onejda	3	50	4	—	3	27	4	25

Naročila se zvršujejo le v množicah po 50 kgr. Kdor naroči krompirja, naj pridene naročilo vsaj $\frac{1}{4}$ vsote za aro.

Kdor ga je uže naročil, naj naznani, katere vrste ga želi. Kadar dojde, naznanjeno bode v „Kmetovalci.“

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani 13. januarija 1890.

Podružnica c. kr. kmetijske podružnice v Vipavi.

Vabilo na občni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe, ki bo dne 6. februarja 1890. l. ob 2. uri popoldne v občinski zbornici v Vipavi po sledečem vzporedju:

- 1.) Poklada se račun.
- 2.) Razgovor glede nakupa modre galice.
- 3.) Razgovor o zasaditvi poskusnega ameriškega vinograda ob režiji podružnice.
- 4.) Nasveti, kako bi se mogli mali vinogradniki vipavski okoristiti z dobrotami „Razglasa“ vis. dež. odbora kranjskega z dne 10. dec. 1889. l., št. 8061, objavljenega v „Kmetovalci“ št. 1., letnik VII. — pod a) in b.
- 5.) Določitev kraja in časa tečaja v Vipavski dolini, v katerem se naj uči zasajanje in požlahtnjevanje ameriške trte.

- 6.) Predlogi in nasveti posameznih udov.
- Ker so predmeti posvetovanja jako važni, prosi odbor vso p. n. gg. ude, da se gotovo udeleže zborovanja.

ODBOR.

Vabilo k seji kmetijske podružnice barske

(tostran Posavja).

ki bo dne 6. februarja 1890. l. ob 9. uri dopoldne v pisarni c. kr. kmetijske družbe po sledečem vzporedju:

- 1.) Poročilo.
- 2.) Letni račun.
- 3.) Razgovor o nakupu sejalnega stroja.
- 4.) Razgovor o udeležbi deželne in državne razstave.
- 5.) Posamezni predlogi.

ODBOR.

INSEERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalecu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Semenarska postaja

C. Rambousek-a v Zborowu, pošta Forbes
na Češkem

ponuja za pomladansko setev semena sledečih jarih žit in krompirja:

Jara zita: Požlahtnena menjalna pšenica
Zborovska menjalna in velikanska rž
Oregonski, švedski Hudikswall in Bestehorn ječmen
Zborovski, švedski, Milton, Luher velikanski ligowski,
Welcome in Triumph oves itd.

Krompir: Zgodnji: Zborowski, Oneida, cesarski, Extra,
Early Vermont, Early Mayflower, Darling in The
May Queen itd.

Pozni: Biser, Anderssen Hertha, Aurora, Magnum bonum, Rambousek, Unikum, Matador itd.

☞ **Čenike dobiti je na zahtevanje zastoj.** ☞

Ravno tukaj dobiti je jajca od **Endemskih velikanskih gosij**, jajce po 80 kr. od **Pekinskih in Aviesburvških rac**, jajce po 20 kr. (7—2)

„Ljubljanski zvon“.

Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradel.

(Ta drevesnica pripoznana je kot ona največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izberno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahtnitve; **divjakov** in **podlag za prtilkovec**; **jagodnega sadja**; **lepotičnega drevja** in **grmovja, drevja za drevorede** itd. (5—2)

Razpošiljatev pravilno imenovanih **copličev** vseh vrst sadja

☞ **Čenike je dobiti zastoj in franko.** ☞

Kdor hoče poslovati za občekoristno stvar ter si pri tem zaslužiti denarja, pošlje naj svoj naslov v zaprtem zavitku, na kateri naj zapiše, „občekoristna stvar“, opravištvu tega lista. (8—2)

RAZGLAS

gospodarjem, ki želijo semena ruskega lanu.

Družba kmetijska kranjska bo de prihodnjo spomlad zopet v stanu, gospodarjem našim pravo seme ruskega (rigajskega) lanu iz državne podpore po niži ceni dati, kakor je drugod na prodaj. Da pa odbor ve, koliko naj naroči semena, zato vabi gospodarje, kateri želijo tega lanu, ki v vsem prekosi naš domači in vsak drug lan naj se precej zglase pismeno ali ustno, v pisarni kmetijske družbe, da odbor zve, koliko naj semena naroči. (8—2)

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

- Dr. J. Bleiweis: **Nauk o umni zivinoreji.** Cena 80 kr.
" " " **Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati.** Cena 50 kr.
" " " **Nauk klavno živino in meso ogledovati.** Cena 20 kr.
Gustav Pire: **Mlekarstvo.** Cena 10 kr.
L. Porenta: **Novi kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.** Cena 10 kr.
Adolf Trientl: **Stelja in gnoj.** Cena 10 kr.
W. Schleicher: **Živali kmetijstvu in gozdarstvu koristne.** Cena 10 kr.
M. Rant: **Opis najnavadnejih, sadjereji škodljivih mrčesov.** Cena 10 kr.
Dr. Simon Strupi: **Žininozdravništvo.** Cena 1 gld. 80 kr.

☞ Naročene knjige pošilja kmetijska družba po poštnem povzetju, kedor pa denar naprej pošlje doda naj tudi znesek za pošto

Lekarna Josipa Svobode

pri „zlatemu orlu“

v

Ljubljani,

Prešernov trg.

ima vedno naprodaj skušene lekarniške posebnosti ter priporoča kmetovalcem zelo priljubljena, skozi mnogo let izkušena in z izvrstnim uspehom rabljena zdravila za živino, in sicer:

Živinski prašek kot občno zdravilo za konje, goved in prašiče, ki se doda krmu. En zavoj stoji 20 kr. večji 30 kr.

Konjski cvet (restitučni fluid) za obdrženje konjskih nog kot izvrstno krepčilno sredstvo za konje, ki na nogah slabé. Velika steklenica stoji 80 kr., kdor jih več naroči, dobi jih cenejši. (23 1)

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan. Pri naročilih zadostuje dopisnica. Naslov je:

Jos. Svoboda, lekarnar v Ljubljani.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških inštrumentov, umetnih, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svoje raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najbližjega blaga narejena

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede

(4—2)

Deteljno seme.

Ker je podpisana družba prepričana, da se je obraniti predenice (žide) v detelji le tedaj, ako se seje čisto seme, akrenila je posredovati gospodarjem nakup zanesljivega deteljnega semena.

Kdor hoče tedaj imeti tako seme, naroči naj se pri podpisani družbi, ter naj priloži vsaj polovico zneska. Družba naročila bode le toliko semena, kolikor bo naročenega.

Naročeno seme je pregledano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji, katera tako strogo postopa, da ne da spričevala, ako najde v semenu le eno predenično zrno.

1 klgr. prave francoske lucerne (nemške ali večne detelje) stoji za ude družbe 90 kr., za neude 95 kr
1 klgr. debelozrnate štajerske, rudeče detelje, stoji za ude družbe 60 kr., za neude 65 kr.

Vreče in vožnji listi se ne zaračunajo.

Opomnja. Cene postavljene so tako nizko, da cenejši ni mogoče dati „poštenega“ semena „brez predenice“. Ker je ponujano seme dvakrat čišteno in le odbrano debelo seme, zadostuje polovica semena v primeri s drugim cenim a slabim semenom, zato je kupec tega semena na vsak način na dobičku.

Naročila je prijavit

(22—1)

c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

Andr. Druškovič

trgovina z železom, mestni trg št. 10,

priporoča po zelo nizki ceni okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena

štedilna ognjišča in njih posamezne dele

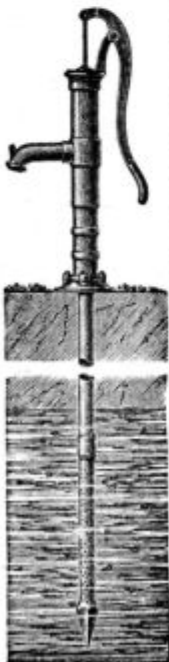
Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmerom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.

(21—1)

Poziv vrtnarjem in kmetovalcem.

Od mnogih strani došle so mi prošnje, naj bi dotičnikom svetoval pri naročilu raznih semen za nasadbo zelenjadnih vrtov. V istini pa tudi ni prav lahko se spoznati v poslanih cenikih, kar jih prihaja do naših slovenskih posestnikov, ki so večinoma nemški — ter ono naročiti, kar si kdo želi. Ustreza je omenjenim prošnjam, odločil sem se nakup potrebnih semen s tem olajšati, da podam nižej stoječ cenik najpotrebnejših vrtnih zelenjadnih semen ter sprejemam naročila nanje.

Večletna zveza z najboljšimi znanimi tvrdkami domačimi in tujimi, zlasti s svetovno znano tvrdko Vilmorin-Andrieux & Comp. v Parizu omogoči mi postreči zares z dobrim pristnim semenom.

V ceniku navedene so le nektare za naše slovenske razmere najbolj priporočene vrste zelenjav — druge so izpuščene, ker bi prevelika množica le motila onega, koji išče kaj primerne za se. Na posebno zahtevanje pa rad postrežem s katerim koli semenom, ako se mi naznani dotična vrsta rastline, oziroma namen čemu se bode rabila. Vsakemu zavitku pridejan je navod vzgoje dotične rastline.

Dalje pa opozarjam častite posestnike na sestave ali zmesi travnatega semena za pesejanje travnikov, pašnikov ali vrtnih trat (Gartenrasen).

Posameznih travnih imen tu ne navajam, ker bi to le malo koristilo pri izberanju.

Kdor želi prejeti primerne zmesi, naj blagovoli naznaniti namen kojega hoče doseči, lego dotičnega zemljišča, debelost zemeljske plasti, vlažnost in je li zemljišče solčno ali obsenčeno. Po teh podatkih bode se lahko sestavila primerna zmes travnega semena in semena družih koristnih travnatih zelišč.

Marsikteri bi vtegnil reči: Za posetev travnikov i. t. d. se poslužujem lahko senenega drobu. — To je pač res, ali senenega drobu potrebujem najmanj 350—400 kg. za 1 hektar, kar sè sestavljeno zmesjo dosežem z 45—60 kg. — Senenemu drobu primešano je poleg obilega prahu in zdrobljenih rastlin vse polno raznega plevelnega semena, ki travnikom nikakor ne koristi; tudi je seme jako različne vrednosti, ker je pri pozni košnji vse seme zgodnjih trav uže prej odpadlo, pri zgodni košnji pa seme poznih trav še dozorelo ni.

V priporočanih zmesih je pa samo dozorelo seme sestavljeno.

VRHNIKA, 20. januarja 1890.

Jos. Lenarčič.

C E N I K.

Česen — Knoblauch — Ail comun. čebulice 1 $\frac{1}{2}$	—	gld. 80 kr.
Špargelj — Spargel — Asperge d' Argenteuil hativ, zgodnji 20 \mathcal{F}	—	„ 18 „
„ „ „ „ blanche d' Allemagne 20 \mathcal{F}	—	„ 15 „
„ koreninice teh vrst 100 kom	3	„ — „
Pesa rudeča, navadna — Salat-Rotherüben — Betterave rouge gross 20 \mathcal{F}	—	„ 8 „
„ temnorudeča egipčanska — B. rouge-noir plat d' Egypte 20 \mathcal{F}	—	„ 10 „
„ krmenska nemška, dolga — Futter Runkel — Disette d' Allemagne 1 $\frac{1}{2}$	—	„ 60 „
„ „ rumena okrogla — Futter Runkel — D. jaune o voïde de Barres 1 $\frac{1}{2}$	—	„ 70 „
„ rastlinice teh dveh krmenskih vrst 1000 kom.	2	„ 50 „
Korenčki rudeči, — Carotten — Carottes rouge demi-longue Nantaise 20 \mathcal{F}	—	„ 10 „
Zelena oblejena, — Bleichsellerie — Celerie plein blanc court a grosse côte 20 \mathcal{F}	—	„ 15 „
„ gomoljasta — Knollensellerie — Celeri-Rave d' Erfurt 20 \mathcal{F}	—	„ 15 „
Šampinjonova zalega — Champignon-Brut — Blanc de Champignon 1 $\frac{1}{2}$	—	„ 80 „
Endivija — Endivie — Chicoree frisse de Ruffe 20 \mathcal{F}	—	„ 18 „
Radič belgijski — Cichorie — Chicoree a grosse pacine de Bruxelles (Witloof) 20 \mathcal{F}	—	„ 12 „
Glavnato zelje zgodnje — Kraut — Chou d' Jork gross 20 \mathcal{F}	—	„ 20 „
„ „ pozno — Kraut — Chou de Brunswick 20 \mathcal{F}	—	„ 25 „
Ohrovt — Kohl — Chou frise vert grand 20 \mathcal{F}	—	„ 18 „

Kravje zelje — Kubkohl — Chou cavalier — za obirati 20 g	—	gld.	12 kr.
Karfjola lenormandska — Blumenkohl — Chou fleur Lenormand a pied court 10 g	—	"	60 "
Koloraba dunajska — Kohlrabi — Chou rave blanc hatif de Viene 20 g	—	"	50 "
Kumare dolge — Gurken — Concombre vert long ordinaire 20 g	—	"	18 "
Kumarce za vkladanje — Traubengurken — Cornichon vert petit de Paris 20 g	—	"	20 "
Fižol nizki z vedno zelenimi fižoli — Bohnen — Haricot flageolet Merveille de France $\frac{1}{2}$ kg	—	"	60 "
" " v stročji vžiten — Haricot nain blanc hatif sans parchemin $\frac{1}{2}$ kg	—	"	40 "
Bob angleški — Puffbohne — Fève de Windsor $\frac{1}{2}$ kg	—	"	35 "
Glavnata salata pomladna — Kopfsalat — Laitue a bord rouge 20 g	—	"	15 "
" " poletna in jesenska — Kopfsalat — Chou de Naplès 20 g	—	"	20 "
" " zimska — Kopfsalat — Laitue grosse blonde d' hiver 20 g	—	"	15 "
Salata za porezavati — Pflücksalat — Laitue blonde a couper 20 g	—	"	12 "
Lavendel — Lavendel — Lavand 20 g	—	"	18 "
Majaron zimski — Majoran — Marjolaine vivace d' Angleterre 20 g	—	"	20 "
Melone — Melonen — Melon Cantaloup 20 g	—	"	60 "
" mrežaste — Melonen — Melon sucrin de Tours 20 g	—	"	35 "
" syrmijske 20 g	—	"	30 "
Čebula bela zgodnja — Zwiebel — Ogron blanc hatif de Paris 20 g	—	"	20 "
" rumena Zittauska — Zwiebel — Ognon geant jeune de Zittau 20 g	—	"	29 "
" iz Madère — Zwiebel — Ognon re Madère rond 20 g	—	"	15 "
Petršil — Petersilie — Persil, conum 20 g	—	"	10 "
Paprika rudeča — Spanischer Pfeffer — Piment rouge long ordinaire 20 g	—	"	12 "
Mangold — Mangold — Poirée lond commune 20 g	—	"	10 "
Grah nizki zgodnji — Auslöse-Erbsen — Pois nain hatif $\frac{1}{2}$ kg	—	"	30 "
" visoki v stročji vžiten — Zuckererbsen — P. sans parchemin Corne de bulier $\frac{1}{2}$ kg	—	"	60 "
" nizki v stročji vžiten — Zuckererbsen — Pois sans parchemin nain hatif Breton $\frac{1}{2}$ kg	—	"	40 "
Mesečna redkvica rudeča — Radies — Radis rond rose hatif 20 g	—	"	10 "
" " bela — " — " " blanc " 20 "	—	"	10 "
Rožmarin — Rosmarin — Rosmarin 20 g	—	"	35 "
Žajbelj — Salbei — Sauge 20 g	—	"	15 "
Paradižnik — Tomaten — Tomate rouge gross 20 g	—	"	15 "
" " zgodnji — Tomaten — Tomate rouge gross hatif	—	"	30 "
Šnitlih — Schnittlauch — Ciboulette — seme zavitek	—	"	80 "
" " " — " — " — rastlinice 10 kom.	—	"	1 "
Por — Porré Lauch — Poirreau monstrueux de Carentau 20 g	—	"	20 "
Špinača — Spinat — Epinard monstrueux de Viroflay 20 g	—	"	8 "
" angleška — Spinat — E. d' Angleterre 20 gr.	—	"	10 "
Timijan zimski — Thymian — Thym d' hiver 20 gr.	—	"	35 "
Pelin — Wermuth — Absinth 20 gr.	—	"	15 "
Hrenove rastlinice — Meerrettig — 10 raslinic	—	"	50 "
Zmesi travnatih semen po uvodu navedenih okolščinalf za nasetev 1 hektara 25—55	—	"	"

po dogovoru.

Vsa druga semena gozdnega, sadnega in lepoticnega drevja in cvetic, med katerimi slednjimi posebno opozorim na prelepe „mačehce“. (Stiefmütterchen) tvrdke Vilmorinove, preskrbim po najnižjih cenah.

Jos. Lenarčič,
na Vrhniki.